

Правильне відображення взаємозв'язку між двома або більше об'єктами як єдиного цілого дав змогу В.О. Сухомлинському послідовно підводити учнів до розуміння досить складних зв'язків і відношень. Спрямовуючи думку на ще непізнане, звертаючи увагу на ті сторони явищ, які залишилися непоміченими, Вчитель сприяв тому, що новизна результатів пізнавальної діяльності викликає емоційні переживання. Цьому сприяли художні тексти – задачі, притчі, які ставили учнів у позицію дослідників.

Оволодіваючи операціями, необхідними для визначення причин і наслідків, учні поступово оволодівали вмінням узагальнювати причинові зв'язки, бачити загальне й відмінне в явищах, з'ясовувати, що з ним пов'язане, що від нього залежить: Навіщо півневі гребінець. Як бджола стала золота. Яке щастя? Хто ж муруватиме печі? Корисний чи шкідливий. Хто найкращий майстер на землі Чи можна перехитрити сонечко. Як заходить сонце. Що буде, як зупиниться час. Який слід повинна залишити людина на землі [4].

Таким чином, мотиваційний тонус діяльності учнів у досвіді діяльності В.О. Сухомлинського з шестирічними підтримувався станом їхньої допитливості в процесі безпосереднього спілкування з навколишнім середовищем, установкою на пошук внутрішніх зв'язків і залежностей у світі природи й людських відносин, посиленням усвідомлення учнями смислу навчальної діяльності, користі знань. Це забезпечувало індивідуально-особистісний ефект навчання, умови для докорінної зміни позиції дитини, перетворення її в суб'єкт особистісно значущої діяльності.

Список використаних джерел та літератури:

1. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко. – К. : Абрис, 1997. – 467 с.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 3. – 670 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 5. – 639 с.
4. Сухомлинський В. О. Вогнегривий коник: Казки. Притчі. Оповідання / В. О. Сухомлинський. – [2-ге вид.]. – К. : Вікар, 2008. – 200 с.

Анотація

Н.М.Бибик

Познавательный интерес как условие субъектности обучения младших школьников

В статье раскрывается актуальность проблемы формирования познавательного интереса как условия субъектности обучения младших школьников и способы ее решения в педагогической деятельности В.А. Сухомлинского.

Ключевые слова: познавательный интерес, субъектность учения, наследство В.А.Сухомлинского.

Summary

N.M.Bibik

Cognitive Interest Forming as Subject Condition of Junior Schoolchildren Learning

The actuality of the problem of cognitive interest forming as subject condition of junior schoolchildren learning and ways of its development in pedagogical works of V. Suhomlyns'kyi are analysed in the article.

Key words: cognitive interest, subjectivity of learning, heritage of V.A.Sukhomlyns'kyi.

Дата надходження статті:

„1” вересня 2011 р.

УДК 37.013.42(510):929–051 В.Сухомлинський (477)(045)

Ю.І.БЛАЖЕВИЧ,
старший викладач;
О.І.БЛАЖЕВИЧ,
старший викладач
(м.Хмельницький)

Гуманістична педагогіка Василя Сухомлинського і її творче використання в освітньому просторі Китаю

У статті на основі вивчення наукової літератури, опублікованих матеріалів періодичних видань, розглянуто актуальну освітню проблему, пов'язану з вивченням і широким використанням новаторських педагогічних ідей видатного українського вчителя і вченого Василя Олександровича Сухомлинського в освітньому просторі Китайської Народної Республіки.

Ключові слова: Сухомлинський, Китай, гуманістична педагогіка, педагогічний досвід, творча спадщина.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сучасні світові тенденції – перехід до інформаційного стану науково-технічного прогресу, прискорене впровадження соціально-політичних і економіко-технологічних новацій – формують досить високі стандарти якості

інтелектуальних умінь, професійних навичок і комунікативних здібностей людини. Як наслідок, сучасне суспільство ставить підвищені вимоги до соціальної і професійної мобільності особистості, якості й рівня її освіченості, інтелектуальних, моральних, волевих і психоемоційних проявів.

Нині в центрі освітнього процесу перебуває особистість із її своєрідним внутрішнім світом, потребами, інтересами, запитам, почуттями. Формується така особистість завдяки гуманізації і демократизації навчально-виховного процесу школи, пошуку оптимальних концептуальних підходів до розвитку системи освіти, впровадження нових педагогічних технологій. У ситуації формування глобального освітнього простору ці процеси спричиняють постійне зростання наукового і практичного інтересу до вивчення досвіду інших країн в цій сфері.

Для розв'язання зазначених проблем розвинені країни світу звертаються до творчої спадщини видатних педагогів, до різних педагогічних концепцій і технологій, які можуть сприяти успішному формуванню нового покоління, готовому креативно відповідати викликам сучасності. Завдяки цьому процесу по-новому інтерпретуються новаторські ідеї педагогів і вчених минулих віків, особливо ХХ століття, таких як Ян Коменський, Джон Дьюї, Паулу Фрейєре, Антон Макаренко, Василь Сухомлинський, Шалва Амонашвілі та інші.

У Китайській Народній Республіці, де йде бурхливий розвиток економіки та невпинно підвищуються соціальні і культурологічні стандарти населення, особливого значення надається процесам активного вивчення, узагальнення й адаптації різних соціальних і культурологічних ідей та концепцій. Система освіти Китаю останні 20 років переживає процес інтенсивного реформування, що спрямований на підвищення якості навчання та виховання. Тому для нас особливо важливе те, що в Китаї все більше набуває поширення і розвитку в освітньому просторі особистісно орієнтована педагогіка Василя Сухомлинського – подвижника гуманістичної педагогіки, у творчості якого зосередилися ключові моменти загального педагогічного процесу ХХ ст., відбилися тенденції й альтернативи сучасної освіти.

Аналіз досліджень і публікацій... Використання творчості українського педагога в освітній практиці Китаю сприяє розв'язанню цілої низки актуальних педагогічних проблем, насамперед, всебічного виховання і раннього розвитку особистості. Творча спадщина Василя Сухомлинського привертала і привертає до себе увагу багатьох педагогів, психологів, філософів, практиків. Ідеї гуманістичної педагогіки видатного українського педагога-новатора були глибоко проаналізовані в працях дослідників різних країн: М.Богуславського, І.Бусевої, І.Валеевої, Г.Волкова, М.Мухіна, В.Риндак (Росія); В.Вітки, М.Дмитрієва (Білорусь), А.Борисовського (Киргизстан); Р.Атаяна (Вірменія); Е.Гартманн, Ю.Полціна, Р.Штайник (Німеччина); Х.Франгоса, М.Ціанзі (Греція), А.Кокерілля (Австралія), А.Суйямі (Японія), С.Лакшина, М.Біблюка (Польща); Л.Мілкова, С.Тодорова (Болгарія); Д.Вайса (США), А.Петрікаша (Угорщина), І.Трайера (Чехія), М.Антонця, Л.Бондар, І.Зязюна, Н.Дічек, Г.Калмикова, В.Кузя, О.Петренко, А.Розенберга, О.Савченко, М.Сметанського, О.Сухомлинської, В.Хайруліної, М.Ярмаченка (Україна); Бі Шуджі, Ван Ігао, Вей Шушеня, Лі Чженьсі, Лі Цзинлінь, Сяо Су, Тан Чиці, У Чень, Чжан Ченя (Китай) та ін. Причини поширення педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в КНР розкриті також в роботах відомих китайських педагогів Ван Ігао і Чжу Сяомань [1, с.2-3].

Виклад основного матеріалу... Універсалізм запропонованої В.Сухомлинським гуманістичної педагогіки, орієнтованої на особистісний розвиток кожного підростаючого громадянина країни, практична основа й образний стиль викладу теоретичних і методологічних постулатів зумовили поширення ідей і творів українського педагога в різноманітних суспільно-політичних, соціально-культурних і освітньо-педагогічних умовах. Як показує аналіз джерел, найбільшої популярності ідеї В. О. Сухомлинського набули в пострадянських країнах (Україна, Росія, Білорусія, Грузія, Вірменія), що пояснюється схожістю систем освіти, виховних традицій, спільним досвідом їх розвитку в минулому. Деякі аспекти педагогічної концепції і практики В. О. Сухомлинського отримали поширення в Німеччині, Австралії, Греції, Польщі, США. Наприклад в Росії у 1998 р. в Оренбурзі створена Уральська Асоціація Василя Сухомлинського, педагогічні інновації українського педагога і вченого увійшли органічною частиною у такі наукові напрями: „Школа діалогу культур”, „Школа комунікативної дидактики”, „Вітагенна освіта”, „Етична педагогіка” та ін. В Німеччині у 1990 році було утворено Міжнародне товариство послідовників В. О. Сухомлинського [2, с.4-5]. На жаль цього ми не бачимо на теренах рідної землі великого педагога.

Проте найбільш широко використовуються ідеї і творчі здобутки В.Сухомлинського в Китайській Народній Республіці. Зрозуміло, що процес інтенсивного знайомства китайців з основними положеннями радянської педагогіки розпочався ще в 50-ті роки ХХ ст. Спільні ідеологічні й соціально-економічні основи організації суспільства й держави в обох країнах активно сприяли певному запозиченню й використанню в нових китайських умовах нагромадженого в СРСР педагогічного досвіду. Така адаптація дала змогу ліквідувати феодальні

педагогічні підходи, дати освіту більш широким верствам населення, в основному ліквідувати неграмотність.

Проте ідеологічне загострення і протистояння між КНР і Радянським Союзом в 60-ті роки, а потім здійснювана із травня 1966 по жовтень 1976 р. „культурна революція” привели до повної ізоляції й ігнорування не тільки світової педагогічної практики, але й нагромадженого століттями досвіду народної китайської педагогіки, волонтаризму в управлінні системою освіти, відкинули китайську школу на кілька десятиліть назад. Лише після проголошення нового курсу Китаю в післямаодзедунівський період, з кінця 70-х років XX ст., у контексті масштабних економічних і соціально-політичних реформ, тут відроджується інтерес до використання досвіду радянської педагогіки для розв'язання цілої низки актуальних освітніх і педагогічних проблем, що накопичилися за роки „культурної революції”, і, насамперед, в сфері всебічного виховання дітей й раннього розвитку особистості. Якраз в цей період особлива увага стала приділятися педагогічним ідеям і практичному досвіду радянського педагога і вченого В.О.Сухомлинського [3].

Китайські спеціалісти в галузі освіти і виховання відзначали, що підходи видатного українця до виховання і навчання підростаючого покоління співзвучні ідеям великого древнього китайського філософа і педагога Конфуція, який вважав, що освіта повинна бути доступною для всіх, а школа повинна вирощувати не тільки „всезнаюк”, а, в першу чергу, громадян і патріотів своєї батьківщини.

Китайські вчені причину такого широкого поширення ідей В.О.Сухомлинського в їхній країні бачать також в тому, що ідеї українського педагога про об'єднання школи, сім'ї та громадськості в єдину виховну систему із взаємодоповнюючим моральним, естетичним, трудовим і розумовим вихованням, а також доступність, публіцистичність, легкість сприйняття праць талановитого вченого не тільки для науковців, але й широкого загалу вчителів, стали пріоритетними для китайського суспільства в умовах реформування всіх сфер життя, зокрема й в освітянській галузі [4, с.4].

Розвиваючи і поглиблюючи ідеї гуманістичної педагогіки Ж.-Ж. Руссо, К. Ушинського, Я. Корчака, психологів Л. Виготського й О. Костюка, В. О. Сухомлинський інтегрував психологічні і педагогічні знання про взаємозв'язок навчання та розвитку в навчально-виховний процес і зробив вагомий внесок в одну з найскладніших галузей дидактики – теорію і практику розвивального навчання. Особливо важливого значення для китайської педагогіки набувають думки В. О. Сухомлинського, що стосуються визначення мети навчальної діяльності, яку він бачив не тільки в засвоєнні знань, умінь, навичок, а й у забезпеченні всебічного розвитку дитини, її мислення, уваги, мови, пам'яті, почуттів, перетворення знань, вмінь і навичок на засоби досягнення мети.

Крізь призму китайської педагогіки істотним для китайських учителів є внесок В. О. Сухомлинського у творчу розробку всіх змістових аспектів і напрямів виховання – патріотичного виховання як формування громадянина; трудового виховання як єдності трудової культури і загального розвитку; естетичного виховання як постійного ускладнення завдань, змісту, методів і форм відповідно до віку учнів і рівня їхнього естетичного розвитку; фізичного виховання як найважливішої умови життєрадісності, оптимізму дітей, їхнього повноцінного розумового розвитку.

Особливо актуальною для сучасної китайської освіти є створена В. О. Сухомлинським теорія виховання всебічно і гармонійно розвиненої особистості. Педагогічні ідеї українського педагога про виховання стали складовою напряду педагогіки, що його в Китаї називають „вихованням природних якостей”. Всебічне моральне, розумове, фізичне і естетичне виховання можливе, на думку сучасних китайських педагогів, лише за умови врахування індивідуальних рис особистості учня, його особливостей. Не останню роль в популяризації педагогіки „виховання природних якостей” відіграла державна програма обов'язкового дев'ятирічного навчання і необхідність навчати всіх без винятку дітей.

Зміна виховної парадигми зумовила перенесення уваги вчителів на невстигаючих учнів. Тому особливо актуальним для китайської педагогіки є досвід В.О. Сухомлинського з організації роботи з дітьми із заниженою здатністю до навчання. Використовуючи ідеї українського педагога, відомий китайський реформатор у галузі педагогіки, послідовник В. О. Сухомлинського Вей Шушень розробив оригінальні підходи до навчання невстигаючих учнів і досяг у цьому значних успіхів. Він приділяв багато уваги індивідуальному розвитку школярів, допомагав їм виробляти впевненість у своїх силах, почуття власної гідності, давав можливість відчувати радість пізнання й щастя успіху [5, с.17].

Важливою складовою реформованої системи виховання в Китаї виступає моральне виховання, яке розглядається, як повернення до багатовікових традицій виховання, біля витоків яких, як це вже зазначалося, стояв ще Конфуцій. З ученням Конфуція перегукуються ідеї

В. О. Сухомлинського, який визначав зміст морального виховання як оволодіння вихованцями моральним багатством суспільства і перетворення його в норми та правила моральної поведінки. Той факт, що український педагог особливого значення надавав виховній ролі традицій як найважливішому методу виховання поважного ставлення до старших, до батьків, якнайкраще відповідає духу традиційної китайської педагогіки, заснованої на шанобливій повазі до старшого. Саме тому в китайських педагогів такою популярністю користується вперше опублікована в 1997 р. „Хрестоматія з етики”.

Необхідно також зазначити, що ідеї В. О. Сухомлинського про всебічний та гармонійний розвиток особистості знайшли відображення та творчий розвиток у документах Державного комітету з освіти „Основні напрямки політики морального виховання дітей початкових шкіл”, „Основні напрямки політики морального виховання дітей середніх шкіл” (1988), працях педагогів-практиків Вей Шушени „Педагогіка доброти” (1995), У Чень „Домашнє вогнище” (2001) та ін.

Ідеї В. О. Сухомлинського творчо адаптуються і розвиваються в діяльності багатьох китайських педагогів-практиків. У 36 школах різних регіонів КНР офіційно проводяться експерименти з використанням ідей українського педагога. Серед них найвідоміші школи У Чень, Лі Цзинлінь та Лі Чженьсі [6, с.18].

В 1998 р. створено Всекитайську Асоціацію імені В. О. Сухомлинського, перекладено китайською мовою і видано практично всі його праці, опубліковані в Україні. В 2001 р. перевидано 5-томне видання творів українського педагога-новатора. Значна частина його праць є обов’язковими для вивчення в педагогічних вузах Китаю.

Павлишська середня школа, якій віддав свій талант Василь Сухомлинський, стала взірцем для створення в Китаї експериментальної школи імені В. Сухомлинського в с.Хуаші східної провінції Цзянсу. В 2000 році китайські освітяни-управлінці приїхали в Павлишську школу і через 11 місяців побудували в себе величезний освітянський комплекс, який нині одержав статус державного дослідницького центру. А в усьому Китаї по системі В.Сухомлинського виховують дітей 11 мільйонів педагогів [7, с.4].

У 2004 році на базі цієї школи відбулася Міжнародна конференція „Розвиток педагогічних ідей В. О. Сухомлинського і реформа загальноосвітньої школи в КНР”, що зібрала вчителів та науковців з усіх куточків Китаю, представників Росії та України.

Минулої осені, коли відзначалося 90-річчя з дня народження В.Сухомлинського, китайська делегація знову відвідала Павлишську школу. Подібні конференції регулярно проводяться на базі Пекінського педагогічного інституту, який став всекитайським центром вивчення та розповсюдження творчої спадщини талановитого педагога [8, с.4].

Викладач китайської мови у старшій школі Лі Чженьсі, доктор філософських наук, автор понад 500 праць з педагогіки, психології, філософії, досліджує проблему всебічного розвитку особистості. Аналізуючи педагогічні твори В.О. Сухомлинського, він звертає увагу на глибоке проникнення павлишського педагога в душу кожної дитини. Єдине, що завжди перебувало в центрі його уваги, – це розвиток індивідуальності кожного учня. Лі Чженьсі відзначає важливість для нього як для викладача літератури ідей В.О. Сухомлинського про те, що література має величезні можливості для утвердження таких важливих моральних категорій як добро і зло, обов’язок і совість, честь і гідність. Тому вчитель повинен робити все для того, щоб донести до кожного учня заряд моральності, закладений в образну систему художнього твору. Викладаючи тему, розкриваючи надзвичайну складність і суперечливість характерів персонажів, словесник не повинен забувати про найголовніше – виховувати в юнаків і дівчат нетерпимість до безпринципності, підлості, зради, формувати на цьому ґрунті їхні погляди. Сьогодні, коли заклик до моральної освіти дедалі голосніше звучить у нашій країні, ідеї В.О. Сухомлинського знову набувають нового змісту і значення.

Розвитку всебічних взаємозв’язків, зокрема, в освітянській сфері двох наших країн, сприяють державні візити Президента України Віктора Януковича в Китай (вересень 2010 р.) і глави КНР Ху Цзіньтао до України в червні 2011 р. В ході переговорів досягнуто якісно нові рівні двосторонніх відносин, зокрема й в освітньому просторі [9].

Висновки... Розвиваючи свої наукові погляди, що стосувались різних важливих аспектів виховання, навчання і управління школою, В.О. Сухомлинський водночас досліджував увесь комплекс проблем педагогічної науки. Педагогові вдалось вийти на принципово нові рішення широкого кола питань: педагогічна етика, шкільно-сімейне, статеве виховання, активізація і оптимізація навчального процесу, інтеграція знань в інтелектуальний, моральний, емоційний, естетичний розвиток школярів; керівництво духовним життям шкільного колективу, виховання громадянськості й патріотизму.

Порівняльний аналіз показав, що найбільшого поширення і розвитку ідеї В. Сухомлинського набули в Китаї, де в 1998 р. створено Всекитайську Асоціацію ім. В. О. Сухомлинського.

Запровадження в кінці 70-х років XX ст. концептуально нових підходів до освіти та виховання підростаючого покоління, сприяло відродженню в Китаї інтересу до вивчення й використання досвіду радянської школи та педагогіки, популярної відразу після перемоги китайської революції 1949 р. Особливу увагу китайських педагогів привернули праці радянського педагога В. О. Сухомлинського.

Поширення ідей українського педагога в освітньому просторі КНР спричинене, на нашу думку, такими факторами:

1. політичні переконання й цінності у Василя Олександровича ідентичні тій формі свідомості, яка поширена в Китаї. Виховання членів суспільства з колективістською свідомістю, почуттям патріотизму – кінцева мета як для В. О. Сухомлинського, так і для китайських педагогів;

2. суперечності в розвитку освіти КНР, зумовлені зростаючими вимогами суспільства й неможливістю старої традиційної системи освіти задовольнити їх;

3. прагнення В. О. Сухомлинського до того, щоб освіта сприяла всебічному розвитку особистості, відповідає нинішнім зусиллям китайської школи. А виховання людських почуттів, характеру через гуманістичні принципи співзвучне конфуціанській традиції. Ці аспекти мають велике значення для сучасної китайської школи;

4. ідеї виховання в колективі відповідають сучасній моделі організації навчання, забезпечують можливість взаємовпливів і взаємозбагачення особистості й колективу.

Під впливом ідей В. О. Сухомлинського в практиці китайських учителів утвердились:

- розвиток дітей у процесі навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;
- уроки мислення на природі;
- педагогічна система розвитку літературної творчості дітей різного віку;
- система заходів, спрямованих на консолідацію педагогічного колективу, школярів, батьків і громадськості;
- створення сприятливого навколишнього середовища;
- розвиток позакласної освіти;
- гуманізація керування шкільним колективом;
- стимулювання інтелектуальних почуттів і пізнавальних інтересів учнів.

Усе викладене вище, навіть з урахуванням відмінностей в культурі і ментальності двох народів, створює сприятливі умови для подальшого використання та розвитку в освітньому просторі КНР ідей та спадщини великого українського педагога. Водночас це відкриває нові перспективи й для освіти України.

Матеріали цієї статті можна використовувати в курсах педагогіки, історії педагогіки, всесвітньої історії, при написанні дипломних робіт, проведенні різноманітних виховних заходів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Лі Цзіхуа. Творче використання спадщини В. О. Сухомлинського в КНР : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Лі Цзіхуа. – К. : Інститут педагогіки АПН України, 2005. – 24 с.
2. Лі Цзіхуа. Творче використання спадщини В. О. Сухомлинського в КНР : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Лі Цзіхуа. – К. : Інститут педагогіки АПН України, 2005. – 24 с.
3. www.librar.org.ua
4. Танасійчук О. Почему система Сухомлинского работает в Китае. А не у нас? / Ольга Танасійчук // Киевский вестник. – 2011. – № 77 (6890). – 17 августа.
5. Лі Цзіхуа. Творче використання спадщини В. О. Сухомлинського в КНР : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Лі Цзіхуа. – К. : Інститут педагогіки АПН України, 2005. – 24 с.
6. Лі Цзіхуа. Творче використання спадщини В. О. Сухомлинського в КНР : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Лі Цзіхуа. – К. : Інститут педагогіки АПН України, 2005. – 24 с.
7. Танасійчук О. Почему система Сухомлинского работает в Китае. А не у нас? / Ольга Танасійчук // Киевский вестник. – 2011. – № 77 (6890). – 17 августа.
8. Танасійчук О. Почему система Сухомлинского работает в Китае. А не у нас? / Ольга Танасійчук // Киевский вестник. – 2011. – № 77 (6890). – 17 августа.
9. <http://uaforeignaffairs.com/article.html?id=694>

Аннотация

Ю.И.Блажевич, О.И.Блажевич

Гуманистическая педагогика Василия Сухомлинского и ее творческое использование в образовательном пространстве Китая

В статье на основании изучения научной литературы, напечатанных материалов периодических изданий, рассмотрено актуальную проблему образования, связанную с изучением и широким использованием новаторских педагогических идей знаменитого украинского учителя и ученого Василия Александровича Сухомлинского в сфере просвещения Китайской Народной Республики.

Ключевые слова: Сухомлинский, Китай, гуманистическая педагогика, педагогический опыт, творческое наследие.

Summary

Yu.I.Blazhevych, O.I.Blazhevych

Humanistic Pedagogic of Vasyl Sukhomlynsky and its Creative Use in the Educational Environment of China

The article which is based on the study of scientific sources and published periodicals considers a relevant educational problem associated with the study and the wide use of innovative teaching ideas of the famous Ukrainian teacher and scientist Vasyl Sukhomlynsky in the educational environment in the People's Republic of China.

Keywords: *Sukhomlyns'kyi, China, humanistic pedagogy, teaching experience, heritage.*

Дата надходження статті:

„1” вересня 2011 р.

УДК 372.2.18

А.М.БОГУШ,

дійсний член НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор
(м.Одеса)

**Витоки передшкільної освіти в педагогічному вимірі
В.Сухомлинського: реалії і перспективи**

У статті схарактеризовано погляди В.Сухомлинського щодо підготовки дітей до школи; визначено принципи організації навчання дітей до школи. Розкрито сутність понять „спеціальна” і „загальна підготовка дітей до школи”, „готовність”, „передшкільна освіта”.

Ключові слова: *В.Сухомлинський, підготовка дітей до школи, перед шкільна освіта, дошкільний навчальний заклад, готовність.*

Ретроспективний аналіз програмно-методичного забезпечення та наукового фонду дошкільної і початкової ланок освіти засвідчив, що, починаючи з часів Я.А. Коменського і до наших днів, найактуальнішою була і є проблема підготовки дітей до школи з різним до неї ставленням, так би мовити, хвилювим: то схвально, то негативно. Найбільш яскраво виявився вектор негативізму навіть до самого терміна „підготовка дітей до школи” в кінці ХХ на початку ХХІ ст. в дошкільній галузі науки. Натомість ставитися до термінології можна по-різному, від цього не зникне сама проблема. Вона є і її треба вирішувати.

З'ясуємо насамперед сенсові значення терміна „підготовка дітей до школи”. Зауважу, що в жодному словнику відсутній феномен „підготовка дітей до школи”.

Звернемося до традиційних класичних підручників з дошкільної педагогіки. Відзначимо, що в кожному з варіативних підручників ХХ і ХХІ століть є розділ „Підготовка дітей до школи”, яким і завершується виклад матеріалу підручника. Науковці дошкільної галузі виокремлюють спеціальну і загальну підготовку дітей до школи [2].

Спеціальна підготовка передбачає озброєння дитини системою знань, умінь і навичок, які надалі забезпечать їй успішне оволодіння змістом навчання в першому класі школи насамперед з основних шкільних предметів (математика, читання, письмо, довкілля, рідна мова).

Спеціальна підготовка є підґрунтям, стартовим майданчиком для початку навчання першокласників спеціальних предметів у школі.

На перший погляд, що ж у цьому поганого? Дитина 5-6 років не є „табула rasa” – чистою дошкою. Адже і БҚДО, і всі варіативні програми передбачають предметні змістові лінії, тобто певну суму знань, умінь і навичок, які діти можуть засвоїти відповідно до своїх вікових можливостей. Завдання ДНЗ вишикувати в певну струнку систему вже набуті дитиною стихійні знання.

Проблема в іншому: яким чином в умовах ДНЗ здійснювати підготовку, якими методами і методиками? Звернемося до класичної педагогіки.

Витоки передшкільної освіти в нашій країні сягають 50х років, зокрема, педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського, найбільш видатної постаті української педагогіки.

Зауважу, що він перший з вітчизняних науковців своєю особистою працею поєднав теорію з практикою навчання дітей 6 років відповідно їхніх вікових особливостей; він перший реалізував на практиці принцип наступності й перспективності дошкільної і початкової ланок освіти в умовах ЗОШ.